

Book Review

การวิจัยการออกแบบทางการศึกษา

Design Research in Education

ศุภมาส ชุมแก้ว

Supamas Chumkaew

สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

The Office of Registration and Evaluation, Sukhothai Thammathirat Open University

กระบวนการวิจัยเป็นหนึ่งในกระบวนการสำคัญทางการศึกษาที่ใช้เพื่อเป็นเครื่องมือในการค้นหาคำตอบหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อการสอน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การเพิ่มศักยภาพของครูผู้สอน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตลอดจนการให้สารสนเทศกับผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบการศึกษาเพื่อให้สามารถนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ในการวางแผนหรือกำหนดแนวทางในการศึกษาต่อไปได้

การทำวิจัยทางการศึกษาในปัจจุบันมีรูปแบบการทำวิจัยที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) หรือการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) ซึ่งรูปแบบการวิจัยเหล่านี้ขึ้นอยู่กับคำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย และตัวแปรในการวิจัยที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาหาคำตอบเป็นหลัก

หนังสือ “การวิจัยการออกแบบทางการศึกษา (Design Research in Education)” เขียนโดยศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช อาจารย์ประจำ

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์เป็นผู้นำแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยใหม่ ๆ ทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็น การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน การประเมินความต้องการจำเป็น และ “การวิจัยการออกแบบทางการศึกษา” ก็เป็นแนวคิดล่าสุดที่อาจารย์ได้ศึกษาและสังสมองค์ความรู้ผ่านผลงานจากการเปิดสอนเป็นรายวิชาใหม่ในหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาการวิจัยการศึกษา และรวบรวมองค์ความรู้นี้มาถ่ายทอดและเผยแพร่เพื่อเป็นประโยชน์ในการทำงานวิจัยสำหรับทุกคนที่มีความสนใจ

หนังสือการวิจัยการออกแบบทางการศึกษาประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 3 ส่วน ส่วนที่ 1 คือ มโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยการออกแบบ ประกอบด้วย บทที่ 1 ประชุมกระบวนการทัศน์ การวิจัยทั่วไป และการวิจัยการออกแบบ บทที่ 2 ลักษณะธรรมชาติของการวิจัยการออกแบบ บทที่ 3 ตรรกะและทฤษฎีกับการวิจัยการออกแบบและบทที่ 4 การคิดออกแบบกับการวิจัยการออกแบบ

ส่วนที่ 2 ศาสตร์และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยการออกแบบ ประกอบด้วย บทที่ 5 การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้ บทที่ 6 หลักการออกแบบและพัฒนาวัตรกรรม บทที่ 7 การวิจัยการนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ และบทที่ 8 การประเมินและการสะท้อนคิด

ส่วนที่ 3 การพัฒนาข้อเสนอ/รายงานการวิจัยการออกแบบ และอนาคตของการวิจัยการออกแบบ ประกอบด้วย บทที่ 9 คำถามวิจัยและกรอบแนวคิดการวิจัยการออกแบบ บทที่ 10 การพัฒนาข้อเสนอการวิจัยการ

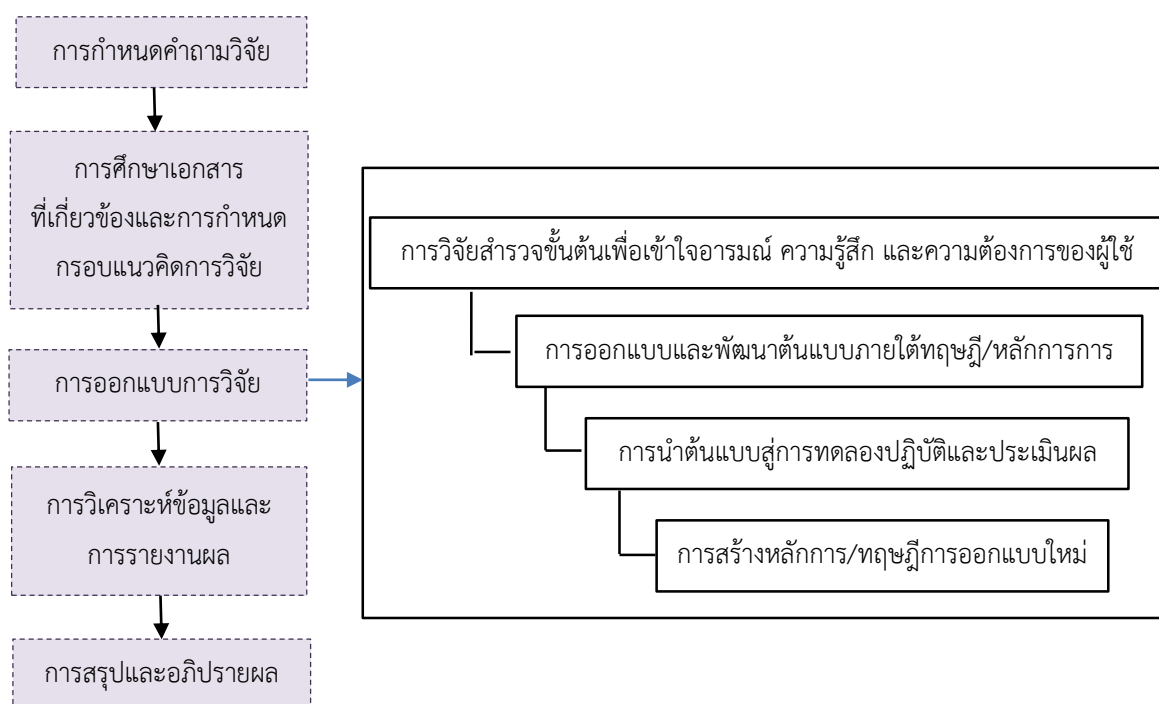
ออกแบบ บทที่ 11 การจัดทำรายงานการวิจัยการออกแบบ และบทที่ 12 บทสรุปและอนาคตของการวิจัยการออกแบบ

ในหนังสือการวิจัยการออกแบบทางการศึกษาได้นำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวิธีวิทยาการวิจัยที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนานวัตกรรมที่เป็นแนวคิดใหม่ในการพัฒนาการศึกษา โดยเน้นไปที่กระบวนการออกแบบเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่ต้องใช้วิธีวิทยาการวิจัยอย่างเป็นระบบ

หนังสือเล่มนี้มีจุดเน้นอยู่ที่แนวคิดในการวิจัยเพื่อการออกแบบและพัฒนา (Design and Development Research: DDR) ที่ครอบคลุมกระบวนการวิจัยโดยแสดงถึงการออกแบบและการพัฒนาร่วมกันของทีมทำงาน ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มคน 3 ส่วนที่เกี่ยวข้องคือ นักวิจัย (Researcher) นักออกแบบ (Designer) และผู้ที่ต้องการนำผลการวิจัยไปใช้ (User) เพื่อร่วมกันสร้างนวัตกรรมที่ตรงกับบริบทนั้น ๆ หากบริบทของการนำไปใช้เปลี่ยนแปลงไป หรือบริบทของผู้ใช้เปลี่ยนไปก็ต้องมีการทบทวนร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการปรับลดความต้องการ โดยมีการวางแผน การวิเคราะห์ การพัฒนา และการนำไปปฏิบัติ ซึ่ง

กระบวนการทั้งหมดนี้เป็นกระบวนการทำแบบวนซ้ำ มีการปรับแล้วปรับอีกร่วมกันเพื่อทำความเข้าใจความต้องการของผู้ใช้ที่แท้จริง โดยศึกษาผ่านประสบการณ์ของผู้ใช้ (User Experience Research : UX Research) ก่อนที่จะนำไปใช้จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เรียกว่า “ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory)” และได้แนวทาง “การออกแบบการวิจัยรูปแบบใหม่ (New Design Research)” เพื่อให้ได้ผลผลิตที่สามารถใช้ได้ในสภาพจริง

วิธีดำเนินการวิจัยของการออกแบบการวิจัยสามารถจำแนกออกได้เป็น 4 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกเป็นการวิจัยขั้นต้นเพื่อเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการจำเป็นของผู้ของผู้ใช้ ขั้นตอนที่สองเป็นการออกแบบและพัฒนาต้นแบบภายใต้ทฤษฎี/หลักการ ขั้นตอนที่สามเป็นการนำต้นแบบสู่การทดลองปฏิบัติและประเมินผล และขั้นตอนสุดท้ายเป็นการสร้างหลักการ/ทฤษฎีการออกแบบใหม่ ทุกขั้นตอนจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการวิจัยเพื่อออกแบบต้นแบบของตัวแทรกแซง และการนำต้นแบบสู่การทดลอง ปฏิบัติ ประเมิน และปรับปรุงจนเกิดผลสำเร็จ ดังแผนภาพ 1

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนการวิจัยการออกแบบ

ที่มา: สุวิมล ว่องวานิช (2020)

©

หนังสือ “การวิจัยการออกแบบทางการศึกษา” เป็นหนังสือที่ช่วยจุดประกายความคิดใหม่สำหรับทุกคนที่สนใจมุมมองใหม่เกี่ยวกับวิธีวิทยาการวิจัย ผู้อ่านสามารถศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเพื่อใช้เป็นแนวคิดในการพัฒนาตัวแทรกแซงทางการศึกษา และใช้การวิจัยการออกแบบเป็นหลักในการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัย นักออกแบบ นักปฏิบัติ และนักทฤษฎี เพื่อให้การออกแบบนวัตกรรมมีความหมายและมีประสิทธิภาพโดยมุ่งเน้นไปที่การต้องทำความเข้าใจและรู้จักผู้ใช้เพื่อให้เข้าถึงความต้องการ อารมณ์ และความรู้สึก ซึ่งเป็นลักษณะทางกายภาพของผู้ใช้เป็นสำคัญ

Reference

Wongwanich, S. (2020). *Design Research in Education*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.